

ประกาศ

ใช้สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ สหพันธรัฐอเมริกา

มีพระบรมราชโองการให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

โดยที่สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือพร้อมด้วยโปรโตคอลสุดท้าย ระหว่าง ประเทศไทย กับ สหพันธรัฐอเมริกา ซึ่งได้ลงนามกัน ณ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีบทในข้อ ๒๐ ว่าให้เริ่มใช้ทุกบทตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบัน และ

โดยที่สัตยาบันของทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเพท ฯ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑.

ฉะนั้น สนธิสัญญานี้พร้อมด้วยโปรโตคอลสุดท้าย จึงเป็นอันใช้ทุกบทตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นต้นไป.

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) พ.อ. พหลพลพยุหเสนา.

นายกรัฐมนตรี

(คำแปล)

สนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือ

ระหว่าง

ประเทศไทย กับ สหพันธรัฐอเมริกา

ราชอาณาจักรไทยและสหพันธรัฐอเมริกามีความปรารถนาที่จะยังความผูกพันทางสันติภาพ ซึ่งมีอยู่โดยผาสุกระหว่างทั้งสองฝ่ายให้แข็งแรงมั่นคงยิ่งขึ้น โดยความตกลงที่มุ่งหมายจะส่งเสริม การสังสรรค์ทางไมตรีระหว่างอาณาเขตต์ของแต่ละฝ่ายโดยบทบัญญัติซึ่งสนองตามความมั่นหมาย ทางจิตต์ใจ วัฒนธรรม เศรษฐกิจและพาณิชย์แห่งประชาราษฎร์ทั้งสองฝ่าย จึงได้ตกลงทำสนธิ สัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือและเพื่อการนั้นได้แต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็ม คือ :

ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย :

หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ;

และ

ฝ่ายประธานาธิบดีแห่งสหพันธรัฐอเมริกา :

เอควิน ล. เหวิลล์ อัครราชทูตแห่งสหพันธรัฐอเมริกา;

ผู้ซึ่ง เมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจเต็มให้แก่กันและกันและได้ตรวจเห็นว่าเป็นไปตาม แบบที่ถูกต้องแล้ว ได้ทำความตกลงกันเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้ :

ข้อ ๑.

จะได้มีสันติภาพเป็นนิจและมิตรภาพเป็นนิรันดระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหพันธรัฐอเมริกา คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับอนุญาตให้เข้ามา เดินทางและมีถิ่น ที่อยู่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ประกอบการพาณิชย์และอุตสาหกรรม ให้ค้าสินค้าทุก อย่างที่ค้าขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ให้บำเพ็ญการศาสนา การศึกษาอบรมและการกุศล ให้ถือ กรรมสิทธิหรือเช่าหรือยึดถือโรงเรียน โรงหัตถกรรม คลังสินค้าและโรงร้าน ให้ใช้ตัวแทนตาม

ที่ตนเลือกสรร ให้เช่าที่ดินเพื่อถิ่นที่อยู่ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การศาสนาและการกุศล และเพื่อใช้เป็นสุสาน และโดยทั่วไป ก็ให้กระทำการใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องหรือจำเป็นแก่การอุปโภค เอกสิทธิใด ๆ ดังกล่าวแล้วตามข้อกำหนดอย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ ทั้งนี้ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับซึ่งตั้งไว้ในรัฐนั้น.

จะไม่ถูกบังคับ ด้วยข้ออ้างใด ๆ ให้เสียค่าภาระหรือภาษีอากรภายในใด ๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ต้องเสียหรือจะต้องเสีย.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้รับความคุ้มครองและความมั่นคงเป็นเงื่อนไข ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับตัวตนและทรัพย์สินของตน และในการนี้ จะได้อุปโภคสิทธิและเอกสิทธิอย่างเดียวกันกับที่ให้หรือจะได้ให้แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ ทั้งนี้ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งตั้งบังคับแก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่ อนึ่ง ในการนี้จะได้อุปโภคความคุ้มครองและความมั่นคงในชาติที่กฎหมายระหว่างชาติบังคับไว้ ส่วนทรัพย์สินนั้นจะไม่ถูกเอาไปโดยไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือโดยไม่ใช้เงินค่าทดแทนให้ตามยุติธรรม.

จะได้รับยกเว้นในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งจากการรับราชการทหารที่บังคับ ไม่ว่าทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ ไม่ว่าในกองทัพประจำ หรือในกองรักษาดินแดนแห่งชาติ หรือในมิลิเซีย จากภาระอุกหนุ่นทั้งปวง ไม่ว่าเป็นเงินหรือเป็นของ ซึ่งตั้งบังคับแทนการรับราชการทหารด้วยตนเอง และจากการกักขังที่บังคับหรือภาระอุกหนุ่นในราชการทหารทั้งปวง ในยามสันติภาพก็ดีหรือในยามสงครามก็ดี จะไม่ถูกบังคับด้วยการเรียกเพื่อการทหารนอกจากที่ตั้งบังคับแก่คนชาติพื้นเมือง.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อุปโภคเสรีภาพเต็มที่ในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งในการเชื่อถือโดยบริสุทธิ์ใจ และ ในบังคับแห่งบันจกกฎหมาย กฎและข้อบังคับในท้องถิ่น จะได้อุปโภคสิทธิประกอบพิธีกรรมสักการะบูชา จะเป็นการฉะเพาะเอกชนหรือเป็นการสาธารณะก็ตาม.

ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับอาชีพและวิชาชีพ คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อยู่ในฐานะอย่างเดียวกันทุกประการกับคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งตลอดทั่วอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน อนึ่ง เมื่อปฏิบัติตามบทแห่ง

กฎหมายในท้องถิ่น คนชาติ รวมทั้งบริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะได้รับสิทธิ ในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ในอันจะได้อำนาจ ครอบครอง และจำหน่ายสังหาริมทรัพย์ทุกชนิดตามข้อกำหนดอย่างเดียวกันกับคนชาติ รวมทั้งบริษัท ห้างหุ้นส่วนและสมาคมแห่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น.

ในการทิ้งปวงที่เกี่ยวกับการได้มา การครอบครอง การจำหน่ายสังหาริมทรัพย์นั้น คนชาติ รวมทั้งบริษัท ห้างหุ้นส่วน สมาคมและนิติบุคคลอื่น ๆ แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้อยู่ในบังคับในอาณาเขตต์ของอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเพียงเฉพาะตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในถิ่นที่ตั้งแห่งอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวแล้ว คำว่ากฎหมายที่ใช้อยู่ในถิ่นที่ตั้งแห่งอสังหาริมทรัพย์ที่ตั้งใช้ในถิ่นที่เกี่ยวกับคนชาติแห่งประเทศไทยให้เข้าใจและแปลความว่า หมายถึงกฎหมายซึ่งใช้แก่อสังหาริมทรัพย์แห่งรัฐ อาณาเขตต์หรือดินแดนของสหปาลีรัฐอเมริกาที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และข้อความทั้งนี้ให้แปลความไปในทางเปลี่ยนแปลง กระทบกระเทือนหรือยกเลิกกฎหมายซึ่งใช้แก่อสังหาริมทรัพย์แห่งรัฐ อาณาเขตต์หรือดินแดนใด ๆ ของสหปาลีรัฐอเมริกา.

เป็นที่ตกลงกันโดยชัดแจ้งว่า คนชาติแห่งสหปาลีรัฐอเมริการวมทั้งบริษัท ห้างหุ้นส่วน และสมาคม ซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่โดยชอบด้วยกฎหมายหรือได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแห่งรัฐ อาณาเขตต์หรือดินแดนใด ๆ ของสหปาลีรัฐอเมริกาซึ่งให้สิทธิแก่คนชาติไทยในอันจะได้อำนาจ ครอบครอง และจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์นั้น เพื่อเป็นการตอบแทน ก็จะได้รับสิทธิทิ้งปวงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยซึ่งให้ หรือจะได้อำนาจไปแก่คนชาติ รวมทั้งบริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือสมาคมแห่งประเทศอื่นใด ตามหลักแห่งการไม่เลือกปฏิบัติ.

คนชาติ รวมทั้งบริษัทและสมาคม แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เมื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งตั้งบังคับในอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ก็จะได้อุปโภคผลประโยชน์อย่างชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งในอาณาเขตต์นั้นในการค้นหาและแสวงประโยชน์ชุมชนสมบัติแร่ แต่ทว่าภาคีแต่ละฝ่ายไม่ต้องบังคับให้อำนวยสิทธิและเอกสิทธิในการทำเหมืองถ่านหิน ฟอสเฟต น้ำมัน เชลล์น้ำมัน แก๊ส และโซเดียมในสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือในการถือกรรมสิทธิหลักทุนในบริษัทพื้นเมืองซึ่งประกอบกิจการเหล่านี้ ยิ่งกว่าที่คนชาติ บริษัทและสมาคมของตนได้รับ

จากภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ทว่าเป็นที่เข้าใจกันว่า อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย ไม่ต้องบังคับด้วย ข้อความใด ๆ ในวรรคนี้ให้อำนวยตามคำขอใด ๆ ซึ่งชอบสิทธิหรือเอกสิทธิใด ๆ ถ้าหากว่าเมื่อ เวลายื่นคำขอนั้นได้มีการงดหรือระงับการอำนวยตามคำขอเช่นเดียวกันทั้งปวง.

ข้อ ๒๑.

เคหสถาน คลังสินค้า โรงหัตถกรรม โรงร้านและถิ่นที่ธุรกิจอื่น ๆ และทรัพย์สินอื่น ๆ ทั้งปวงของชนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง และสถานที่ ทั้งปวงซึ่งเกี่ยวเนื่องกันและใช้เพื่อการใด ๆ ตั้งระบุไว้ในข้อ ๑ ย่อมเป็นที่คุ้มเกรงไม่เพียงยอมให้ ดำเนินการเข้าตรวจ หรือค้น อาคารและสถานที่ใด ๆ ดังกล่าวแล้ว หรือสอบดูหรือตรวจสมุด กระจาดเอกสาร หรือบัญชี เว้นแต่จะกระทำตามเงื่อนไขและแบบที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย กฎ และข้อบังคับสำหรับชนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่.

ข้อ ๓๑.

ชนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้มีเสรีภาพ เท่าเทียมกันกับชนชาติแห่งชาติ ที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง ในอันจะมาโดยปลอดอุปสรรคกับเรือและของบนทุกของตนยังบันตาดินที่ เมืองท่า และแม่น้ำทั้งปวงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเปิดหรือจะได้เปิดเพื่อการพาณิชย์และ การเดินเรือกับต่างตำบล แต่ทว่าต้องปฏิบัติตามกฎหมายแห่งประเทศที่ตนมานั้น.

มิให้อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตั้งหรือคงไว้ซึ่งข้อห้าม หรือข้อจำกัดสิ่งนำเข้ามา จากหรือนำออกไปยังอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งไม่เป็นอันใช้แก่การนำเข้าและการนำออก สิ่งของใด ๆ อันคล้ายคลึงกันซึ่งมีกำเนิดมาจากหรือมีปลายทางไปยังประเทศอื่นใด การถอน ข้อห้ามหรือข้อจำกัดการนำเข้าหรือการนำออกใด ๆ ซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้ แม้ เป็นการชั่วคราว แก่สิ่งของใด ๆ ซึ่งมีกำเนิดมาจากหรือมีปลายทางไปยังประเทศภายนอกนั้นจะ ได้ใช้โดยทันทีและโดยไม่มีเงื่อนไขแก่สิ่งของอันคล้ายคลึงกันซึ่งมีกำเนิดมาจากหรือมีปลายทาง ไปยังอาณาเขตต์ของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง.

ข้อความในสนธิสัญญานี้ มิให้แปลความไปในทางกักตุนหรือกีดกันแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในอันจะตั้งบังคับวิธีการห้ามหรือกักตุน ตามข้อกำหนดที่ตนเห็นสมควร ในการนำทองคำหรือเงินออกหรือเข้า หรือวิธีการห้ามหรือควบคุมการนำออก หรือการขายเพื่อนำออก แห่งอาวุธ เครื่องกระสุนหรือเครื่องอุปกรณ์การสงคราม และ ในพฤติการณ์มิใช่ธรรมดา ก็เสบียงพัสดุอื่น ๆ เพื่อการทหารทั้งปวง.

ข้อความในสนธิสัญญานี้ มิให้แปลความไปในทางกักตุนหรือกีดกันแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา แต่ละฝ่ายในอันจะตั้งบังคับที่จะกล่าวต่อไปตามข้อกำหนดที่ตนเห็นสมควร ภายใต้หลักแห่งการไม่เลือกปฏิบัติ คือ :

(๑) ข้อห้าม ข้อจำกัดหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการตำรวจและรายได้แผ่นดิน รวมทั้งกฎหมายที่ห้ามหรือจำกัดการนำเข้า การนำออก หรือการขาย อัลกอฮอล์หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือฝิ่น ใบโคคา วัตถุที่แปรมาจากสิ่งนั้น ๆ และยาเสพติดอื่น ๆ ตลอดจนกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งตั้งบังคับแก่สิ่งของซึ่งกฎหมายพื้นเมืองห้ามหรือกักตุนหรือจะได้อำนาจห้ามหรือจำกัดการผลิตการบริโภค การขายหรือการขนส่งภายใน;

(๒) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดที่จำเป็นแก่การคุ้มครองความมั่นคงหรือสุขภาพแห่งชาติหรือสาธารณะ หรือการคุ้มครองชีวิตสัตว์หรือพืชจากโรค โรคร้ายหรือความสูญพันธุ์;

(๓) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดสิ่งของซึ่ง ในการผลิตหรือการค้าแปรรูปหรือจะได้แปรรูปแห่งการผูกขาดภายในประเทศซึ่งรัฐเป็นผู้ประกอบหรือควบคุม;

(๔) ข้อห้ามหรือข้อจำกัดที่เกี่ยวกับของซึ่งทำในเรือนจำ หรือที่ตั้งบังคับเพื่อเหตุแห่งศีลธรรมหรือมนุษยธรรม.

ถ้าอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตั้งหรือคงไว้ซึ่งส่วนกฎเกณฑ์การนำเข้าหรือการศุลกากรหรือข้อจำกัดปริมาณอื่น ๆ ในการนำสิ่งของใด ๆ เข้ามาซึ่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีส่วนได้เสียอยู่ หรือมีข้อบังคับการนำสิ่งของใด ๆ ดังกล่าวแล้วเข้ามาโดยวิธีออกอาชญาบัตรหรือใบอนุญาต อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายที่กระทำการตั้งนี้ เมื่ออัครภาคีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งร้องขอ ก็จะได้แจ้งให้ทราบยอดปริมาณสิ่งของ ใด ๆ ดังกล่าวแล้วที่อนุญาตให้นำเข้ามาได้และจะ ได้แบ่ง

ส่วนให้แก่อัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ในยอดจำนวนสิ่งของเช่นนั้นที่อนุญาตให้นำเข้ามาได้นั้น ให้ได้ส่วนสัดกับยอดจำนวนสิ่งของเช่นนั้นซึ่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งได้นำเข้ามาในระยะเวลาสถานประมาณก่อนนั้น เว้นแต่จะโต้ตกลงกันว่า ให้เว้นการแบ่งส่วนดังกล่าวแล้วได้.

ถ้าอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตั้งหรือคงไว้โดยตรงหรือโดยทางอ้อมซึ่งการควบคุมอุปกรณ์การใช้เงินระหว่างชาติในรูปใด ๆ ก็จะได้ให้ผลประสิทธิผลแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ก็ยังแก่ อัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งในการนี้ด้วย.

ข้อ ๔.

คนชาติแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย ย่อมขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนได้โดยตลอดอุปสรรค และย่อมมีเสรีภาพเท่าเทียมกับคนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่และคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง ในอันจะเลือกและใช้นักกฎหมาย ทนาย วิศวกร และผู้แทนเพื่อเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนในศาลนั้น ๆ ได้.

คนชาติแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะไม่ต้องถูกบังคับด้วยเงื่อนไขหรือข้อกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ เกี่ยวกับการขึ้นศาลยุติธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าวแล้วซึ่งมิได้ใช้แก่คนชาติแห่งรัฐถิ่นที่อยู่หรือคนชาติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่ง.

ข้อ ๕.

บรรษัทจำกัดและอื่น ๆ และสมาคม จะหาผลกำไรเป็นเงินหรือไม่ก็ตาม ซึ่งได้จัดตั้งหรือจะจัดตั้งต่อไปตามและภายใต้กฎหมายแห่งชาติ รัฐหรือจังหวัด ของอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และมีสำนักงานกลางภายในอาณาเขตต์ของฝ่ายนั้น ให้อัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ยอมรับนับถือนิติฐานะถ้าหากว่ามีได้แสวงวัตถุประสงค์ขัดกับกฎหมายในอาณาเขตต์นั้น ๆ และย่อมขึ้นศาลยุติธรรมได้โดยตลอดอุปสรรค ในเมื่อปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนี้ ทั้งเพื่อเรียกร้องและเพื่อป้องกันสิทธิในศาลทุกชั้นซึ่งตั้งโดยกฎหมาย.

สิทธิของบรรษัทและสมาคมแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งอีกฝ่ายหนึ่งได้ยอมรับนับถือดังกล่าวแล้วในอันจะตั้งถิ่นฐานในอาณาเขตต์ของภาคอีกฝ่ายหนึ่งหรือตั้งสำนักงานสาขา

และปฏิบัติงานการในอาณาเขตนั้น จะมีได้เพียงใด ย่อมแล้วแต่และย่อมเป็นไปตามความยินยอมของภาคีเช่นว่านี้ซึ่งที่ปรากฏชัดแจ้งในกฎหมายแห่งชาติ รัฐหรือจังหวัดเท่านั้น.

ข้อ ๖.

คนชาติและของ ผลิตภัณฑ์ พืชสัตว์และสินค้าแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายภายในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งจะได้รับผลประโยชน์อย่างเดียวกันกับคนชาติและของ ผลิตภัณฑ์ พืชสัตว์และสินค้าแห่งประเทศพื้นเมืองในเรื่องภาษีภายใน อากรผ่านแดน ค่าภาระเกี่ยวกับคลังสินค้ากับความสะดวกอื่น ๆ และจำนวนอากรที่คืน.

ข้อ ๗.

อันอากรค่าระวางต้น ค่าท่า ค่านำร่อง ค่าประภาคาร ค่าด่านกักตรวจรโรคหรืออากรหรือค่าภาระอื่น ๆ ที่คล้ายหรือทำนองเดียวกัน ไม่ว่าสภาพใดหรือจะเรียกชื่ออย่างใดก็ตาม ซึ่งเรียกเก็บในนามหรือเพื่อประโยชน์แห่งรัฐบาล พนักงานสาธารณะ บุคคลเอกชน บริษัทหรือสถานการชนิดใด ๆ นั้น มิให้ตั้งบังคับในเมืองท่าแห่งอาณาเขตหรือในน่านน้ำอาณาเขตของประเทศแต่ละฝ่ายแก่เรือของประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งในกรณีเช่นเดียวกันมิได้ตั้งบังคับเท่าเทียมกันและตามเงื่อนไขอย่างเดียวกันแก่เรือแห่งชาติพื้นเมือง การประติบัติเท่าเทียมกันเช่นนี้จะต้องถ้อยที่ถ้อยใช้แก่เรือของแต่ละฝ่ายไม่ว่าจะมาจากเมืองท่าหรือถิ่นที่ใด ๆ และจะไปยังถิ่นที่ใด ๆ เป็นปลายทางก็ตาม ผลประติบัติซึ่งให้แก่เรือและของบนทุกแห่งภาคีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในกรณีใด ๆ นั้น มิให้เป็นการอนุเคราะห์น้อยกว่าที่ให้แก่เรือและของบรรทุกแห่งรัฐภายนอกใด ๆ.

ข้อ ๘.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายยอมรับผูกพันว่า ในการตั้งปวงที่เกี่ยวข้องแก่จำนวนและการเก็บอากรและค่าภาระอื่น ๆ ในการหรือเนื่องในการนำของเข้าหรือออก และในส่วนข้อระเบียบและแบบพิธีตั้งปวงเกี่ยวกับการนำของเข้าและออก กับในส่วนกฎหมายหรือข้อบังคับตั้งปวงว่าด้วยการขาย การเก็บภาษีอากร หรือการใช้ของซึ่งนำเข้ามาภายในประเทศนั้น จะให้คนชาติเรือหรือของ แห่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่งได้รับอาณาประโยชน์จากความอนุเคราะห์ เอกสิทธิหรือความ

คุ้มกันทุกอย่างซึ่งให้หรือจะตีให้ต่อไปแก่คนชาติ เรือหรือของ แห่งรัฐอื่นใด ไม่ว่ารัฐอื่นใด เช่นว่า^๕จะได้รับผลประติบัติเช่นนั้นโดยเป็นการให้เปล่าหรือเป็นการตอบแทนผลประติบัติถ้อยที่ ถ้อยทดแทนกันก็ตาม.

เป็นที่เข้าใจกันว่า พิกัดอัตราศุลกากรอันจะพึงใช้แก่สิ่งของซึ่งเป็นผลิตผลหรือสิ่งหัตถ กรรมแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งนำเข้ามาในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะได้ กำหนดให้เป็นระเบียบโดยกฎหมายแห่งประเทศที่นำเข้ามา.

ข้อ ๕.

คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะได้มีสิทธิในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง อย่างเดียวกันกับคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ ทำสัญญาฝ่ายนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการนิมิต เครื่องหมายการค้า ชื่อการค้า แบบแผนและสิทธิลอคแบบวรรณกรรมและศิลปกรรม ^๕ ings ต้อง ปฏิบัติตามแบบพิธีที่บัญญัติโดยกฎหมาย.

ข้อ ๑๐.

เรือพาณิชย์และเรืออื่น ๆ ที่เอกชนเป็นเจ้าของซึ่งชักธงแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดจะได้รับอนุญาตให้ขนของบันทุกบางส่วนขึ้นได้ ณ เมืองท่าใด ๆ ในอาณาเขตต์แห่งอัครภาคี ผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเปิดให้กระทำการพาณิชย์กับต่าง้าวได้ และให้เดินทางต่อไปกับของ บันทุกส่วนที่เหลืออยู่นั้นยังเมืองท่าอื่นใดในอาณาเขตต์เดียวกันซึ่งเปิดให้กระทำการพาณิชย์กับ ต่าง้าวได้โดยไม่ต้องเสียค่าอากรระวางต้น หรือค่าภาระเมืองท่าใด ๆ ในกรณีเช่นนั้นนอกจาก หรือยิ่งกว่าที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองจะต้องเสียในพฤติการณ์เช่นเดียวกัน และจะได้รับอนุญาต ให้กระทำการบันทุกทำนองเดียวกัน ในเมืองท่าต่าง ๆ ในการเดินทางออกไปคราวเดียวกันนั้น แต่ทว่า การค้าชายฝั่งแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายเป็นอันยกเว้นจากบทแห่งข้อนี้และจาก บทอื่น ๆ แห่งสนธิสัญญา^๕ และจะได้กำหนดให้เป็นระเบียบตามกฎหมายแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา แต่ละฝ่ายเกี่ยวกับการนั้น อย่างไรก็ตามเป็นที่ตกลงกันว่า คนชาติและเรือแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญา ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้อุปโภคผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งภายในอาณาเขตต์ของภาคี อีกฝ่ายหนึ่งในเรื่องการค้าชายฝั่ง^๕.

ข้อ ๑๑.

ในการท่งปวงที่เกี่ยวกับการเข้ามา การปล่อย การจอด การบันทึกและการถ่ายบันทึกแห่งเรือต่างๆในเมืองท่า ท้องท่า อยู่ ที่ทอด ท่า หรือแม่น้ำแห่งประเทศทั้งสองนั้น จะให้เอกสิทธิใดๆ แก่เรือแห่งภวระภายนอกไม่ได้โดยไม่ให้เอกสิทธิเท่าเทียมกันแก่เรือแห่งประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง เจตนาของอัครภคคีผู้ทำสัญญาเมื่ออยู่ว่า ในการเหล่านเรือของแต่ละฝ่ายจะได้รับผลประตบิตติซึ่งให้แก่เรือแห่งชาติที่ได้รับอนุญาตกระหียง.

ข้อ ๑๒.

เรือรบหรือเรือพาณิชย์ใดๆ แห่งอัครภคคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งถูกบังคับด้วยกำลังคลื่นลม หรือด้วยเหตุทุกขภัยอื่นใดให้เข้าอาศัยกำบังในเมืองท่าหรือถิ่นที่ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะได้มีเสรีภาพกระทำการซ่อมในที่นั้น จัดหาเสบียงพัสดุที่จำเป็นทั้งปวง และกลับออกทะเลไป โดยไม่ต้องเสียค่าอากรใดๆ นอกจากที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองต้องเสียในพฤตติการณเช่นเดียวกัน แต่ทว่า ในกรณีที่นายเรือแห่งเรือพาณิชย์มีความจำเป็นที่จะจำหน่ายของบันทึกเสียส่วนหนึ่งเพื่อชำระค่าใช้สอย ก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและพิกัตต์ราคาอากรในถิ่นที่ตนได้มานั้น.

ถ้าหากว่าเรือรบหรือเรือพาณิชย์ใดๆ แห่งอัครภคคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเคยติดตั้นหรืออับปางลงตามฝั่งของอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่จะได้แจ้งเหตุที่เกิดขึ้นให้เจ้าพนักงานกงสุลที่ใกล้ที่สุดของภาคอีกฝ่ายหนึ่งทราบโดยเร็ว.

เรือที่เคยติดตั้นหรืออับปางลงดังกล่าวแล้วและส่วนทั้งปวงแห่งเรือนั้น และเครื่องตกแต่งกับส่วนอุปกรณ์ทั้งปวงของเรือนั้น และของกับสินค้าทั้งปวงซึ่งช่วยกู้มาได้จากเรือนั้น รวมทั้งที่ได้โยนลงทะเล หรือถ้าได้ขาย ก็เงินที่ได้จากการขายนั้น กับทั้งกระตาดเอกสารทั้งปวงที่พบอยู่บนเรือที่เคยติดตั้นหรืออับปางลงดังกล่าวนั้น จะได้มอบให้แก่เจ้าของหรือตัวแทนเจ้าของ เมื่อเรียกรอ้งมา.

ถ้าเจ้าของหรือตัวแทนเช่นว่านไม่อยู่ ณที่นั้น ทรัพย์สินดังกล่าวแล้วหรือเงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้และบันตาดกระตาดเอกสารที่พบอยู่บนเรือนั้นจะได้ส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่แห่งอัครภคคีผู้ทำสัญญาซึ่งเปนเจ้าสังกัดแห่งเรือที่อับปางหรือเคยติดตั้นนั้น แต่ทว่า

เจ้าพนักงานกงสุลเช่นว่านี้จะต้องทำการเรียกร้อยภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้โดยกฎหมาย กฎ และข้อบังคับแห่งประเทศที่ได้เกิดเหตุอัปปางหรือเกยตืดขึ้น และเจ้าพนักงานกงสุล เจ้าของ หรือตัวแทนตั้งกล่าวแล้วจะต้องใช้เงินก็แต่ในส่วนค่าใช้สอยที่ต้องจ่ายในการเก็บรักษาทรัพย์สิน นั้นไว้ กับทั้งค่าใช้สอยในการช่วยกู้และอื่น ๆ ซึ่งจะพึงใช้ให้ในกรณีที่เรือแห่งชาติพื้นเมืองได้ อัปปางหรือเกยตืดขึ้น.

ของและสินค้าที่ได้ช่วยกู้มาจากการอัปปางหรือเกยตืดขึ้นนั้น จะได้รับยกเว้นจากศุลกากร ทั้งปวงเว้นแต่จะได้ตรวจมอบไปเพื่อการบริโภค ในกรณีเช่นนี้จะต้องเสียค่าอากรธรรมดา.

ในกรณีที่เรือใด ๆ ของคนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกกำลังคลื่นลม หรือเหตุทุกขภัยอื่นใดพัดเข้าฝั่งหรือเกยตืดขึ้นหรืออัปปางลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้า เจ้าของหรือตัวแทนเจ้าของไม่อยู่ หรืออยู่แต่ขอร้อง เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่ของอัครภาคี ผู้ทำสัญญาซึ่งเป็นเจ้าสังกัดแห่งเรือนั้นย่อมได้รับอนุญาตให้เข้าเกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกช่วยเหลือ ตามสมควรแก่คนชาติแห่งรัฐของตน.

ข้อ ๑๓.

เรือรบแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะเข้ามา พักอยู่และทำการซ่อมแซมในบ้นตา เมืองท่าและถิ่นที่ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งยอมให้เรือรบแห่งชาติอื่นใดเข้าถึงก็ได้ และจะต้องปฏิบัติตาม ข้อบังคับและจะได้อุปโภคเกียรติยศ อาณาประโยชน์ เอกสิทธิและความยกเว้นต่าง ๆ อย่างเดียวกับที่ยอมให้ ฉะบັดนี้ หรือจะไต่ยอมให้ต่อไปแก่เรือรบแห่งชาติใด ๆ อื่น.

ข้อ ๑๔.

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะแต่งตั้งกงสุลใหญ่ กงสุล รองกงสุลและเจ้าพนักงานหรือ ตัวแทนกงสุลอื่น ๆ ให้มีถิ่นที่อยู่ในเมืองและเมืองท่าแห่งอาณาเขตต์ของอีกฝ่ายหนึ่งที่อนุญาตให้ เจ้าพนักงานเช่นเดียวกันแห่งภูวอื่นใดมีถิ่นที่อยู่ก็ได้.

แต่ทว่า เจ้าพนักงานและตัวแทนกงสุลตั้งกล่าวแล้วจะเข้าปฏิบัติงานการไม่ได้จนกว่าจะ ได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจากรัฐบาลที่ตนถูกส่งมาประจำ.

โดยเงื่อนไขที่เป็นการถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน จะได้มีสิทธิใช้อำนาจทั้งปวงและอุปโภค
บันคาเกียรติยศ เอกสิทธิ ความยกเว้นและความคุ้มกันทุกอย่างซึ่งให้ หรือจะไดให้ แก่เจ้า
พนักงานกงสุลแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง.

รัฐบาลแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายจะ ได้มีสิทธิที่จะได้มาและเป็นเจ้าของที่ดินและ
อาคารที่จำเป็นสำหรับสถานที่การทูตหรือการกงสุลในอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่าย
หนึ่งกับทั้งจะสร้างอาคารในอาณาเขตต์เช่นว่านี้เพื่อประโยชน์ดังกล่าวแล้วก็ได้แต่ต้องปฏิบัติตาม
ข้อบังคับในท้องที่ว่าด้วยการก่อสร้างอาคาร.

ที่ดินและอาคารที่ตั้งอยู่ในอาณาเขตต์แห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดซึ่งอัครราช
ทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเป็นเจ้าของโดยชอบธรรมและเจ้าของนั้นใช้เฉพาะเพื่อประโยชน์แห่ง
รัฐบาลจะได้รับยกเว้นจากภาษีอากรทุกอย่าง ไม่ว่าเป็นของชาติ รัฐ จังหวัดและเทศบาลก็ตาม
นอกจากส่วนประเมินที่เรียกเก็บเพื่อหิตประโยชน์หรือการทำให้ดีขึ้นทางสาธารณะในท้องที่ซึ่ง
สถานที่นั้น ๆ ได้รับประโยชน์ด้วย.

ข้อ ๑๕.

ในกรณีที่ดินชาติแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตายลงในอาณาเขตต์ของอีกฝ่าย
หนึ่งโดยไม่ปรากฏในท้องที่ที่ตายลงว่ามีทายาทใด ๆ ที่ใครรู้จักหรือผู้จัดการพินัยกรรมใด ๆ ซึ่ง
ผู้ตายได้แต่งตั้งไว้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่ผู้มีอำนาจจะได้แจ้งโดยทันทีให้เจ้าพนักงานกงสุลที่ใกล้
ที่สุดแห่งรัฐซึ่งผู้ตายเป็นคนชาติสังกัดอยู่นั้นทราบความที่ตายลง เพื่อจะได้แจ้งข้อความที่จำเป็น
ต่อไปยังผู้ที่มีส่วนได้เสีย.

ในกรณีที่ดินชาติแห่งอัครราชทูตผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตายลงในอาณาเขตต์แห่งอัครราช
ทูตผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีได้ทำพินัยกรรมใด ๆ ไว้ เจ้าพนักงานกงสุลแห่งรัฐซึ่งผู้ตายเป็นคน
สังกัดอยู่และผู้ตายได้ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตต์กงสุลนั้นในขณะที่ยายลง จะได้อธิว่ามีคุณสมบัติที่
จะเข้ารักษาททรัพย์สินซึ่งผู้ตายได้ทิ้งไว้เพื่อเก็บรักษาและคุ้มครองทรัพย์สินนั้นได้ เท่าที่กฎหมาย
แห่งประเทศพื้นเมืองอนุญาตและจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งผู้จัดการมรดกและจะ ได้ออกหนังสือ
มอบอำนาจจัดการมรดกให้แล้ว เจ้าพนักงานกงสุลเช่นว่านี้จะ ได้มีสิทธิที่จะได้รับแต่งตั้งเป็น

ผู้จัดการมรดกภายในดุลพินิจของสุภาคตุลาการหรือเจ้าหน้าที่อื่นใดซึ่งควบคุมการจัดการทรัพย์สิน มรดกหากว่ากฎหมายในถิ่นที่จัดการทรัพย์สินมรดกอยู่นั้นอนุญาต.

ในกรณีที่คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตายลง โดยมีได้ทำพินัยกรรมไว้ และมีได้มีทายาทใด ๆ ที่ใคร่รู้จักมีถิ่นที่อยู่ในประเทศที่ตายลง เจ้าพนักงานกงสุลแห่งประเทศซึ่งผู้ตายเป็นคนชาติสังกัดอยู่จะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้จัดการทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย หากว่าข้อบังคับแห่งรัฐบาลของตนอนุญาตให้แต่งตั้งเช่นนั้นได้และการแต่งตั้งเช่นนั้นไม่ขัดแย้งกับกฎหมายในท้องที่และสุภาคตุลาการซึ่งมีอำนาจศาลไม่มีเหตุพิเศษอันใดที่จะแต่งตั้งคนอื่น.

เมื่อเจ้าพนักงานกงสุลยอมรับตำแหน่งผู้จัดการทรัพย์สินมรดกแห่งผู้ร่วมชาติที่ตายลงแล้ว ในฐานะที่เป็นผู้จัดการนั้นย่อมอยู่ในบังคับแห่งอำนาจศาลของสุภาคตุลาการหรือเจ้าหน้าที่อื่นใดที่ได้แต่งตั้งตนในการใด ๆ ที่จำเป็นเท่าเทียมกับคนชาติแห่งประเทศที่ตนได้รับแต่งตั้งนั้น.

ข้อ ๑๖.

เป็นที่เข้าใจกันระหว่างอัครภาคีผู้ทำสัญญาว่า บทกำหนดซึ่งมีอยู่ในสนธิสัญญานี้ไม่เป็นอันกระทบ ใช้แทน หรือแก้ไขกฎหมาย กฎและข้อบังคับใด ๆ ว่าด้วยการแปลงชาติ การอพยพเข้า การสำรวจและความมั่นคงสาธารณะซึ่งใช้อยู่หรือจะได้อำนาจขึ้นในประเทศทั้งสองแต่ละฝ่าย ด้วยประการใด ๆ เลย.

ข้อ ๑๗.

บทแห่งสนธิสัญญานี้ว่าด้วยผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ซึ่งนั้นไม่เป็นอันใช้แก่:

- ๑) ความอนุเคราะห์ที่ให้อยู่หรือจะได้อำนาจไปแก่รัฐใกล้เคียงเพื่อให้ความสะดวกแก่การไปมาค้าขายชายแดน;
- ๒) ความอนุเคราะห์ที่ให้อยู่หรือจะได้อำนาจไปแก่รัฐภายนอกโดยอาศัยความตามสหภาพศุลกากร;
- ๓) ความอนุเคราะห์ที่ให้อยู่โดยสัญญาหรือจะได้อำนาจไปโดยสัญญาแก่รัฐภายนอกเพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีอากรสองซ้ำหรือเพื่อถ้อยที่ถ้อยคุ้มครองรายได้แผ่นดินให้แก่กันและกัน;

๔) ความอนุเคราะห์ที่ให้อยู่หรือจะได้อีกต่อไปแก่รัฐใกล้เคียงเกี่ยวกับการเดินเรือหรือการใช้ทางน้ำเขตต์แดนที่เดินเรือจากทะเลไม่ได้.

ข้อ ๑๘.

สนธิสัญญา^{นี้} นับแต่วันเริ่มใช้ ก็ให้ใช้แทนสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับสหปาสีรัฐอเมริกาซึ่งลงนามกัน ณ วอชิงตันเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๐ และนับแต่วันที่ว่าสนธิสัญญา^{นี้} ค.ศ. ๑๙๒๐ ทั้งกล่าวแล้วและข้อตกลงและความตกลงทั้งปวงที่เป็นอุปกรณ์แก่สนธิสัญญา^{นี้} ซึ่งได้ทำขึ้นหรือมีอยู่ระหว่างอัครภาคีผู้ทำสัญญาทั้งสองฝ่ายจะได้เลิกเป็นข้อผูกพัน.

ข้อ ๑๙.

ในบังคับแห่งข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นใด ๆ ซึ่งกล่าวไว้ข้างบน^{นี้}หรือจะได้อีกต่อไป อาณาเขตต์แห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาที่จะขยายบทแห่งสนธิสัญญา^{นี้} ไปถึงนั้น ให้เข้าใจว่า รวมทั้งพื้นที่ทางบกและทางน้ำทั้งปวง ซึ่งภาคีแต่ละฝ่ายใช้อำนาจอาณาจักรอยู่ในฐานะรัฐอธิปไตย เว้นแต่ขอบเขตต์คลองปานามา.

ข้อ ๒๐.

สนธิสัญญา^{นี้} ให้เริ่มใช้ทุกบทตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันและให้คงใช้อยู่เป็นกำหนดเวลาห้าปีตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป.

ถ้าภายในหนึ่งปีก่อนวันสิ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันเริ่มใช้สนธิสัญญา^{นี้} อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้แจ้งเจตนาต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่งใอันจะเลิกสนธิสัญญาเมื่อสิ้นกำหนดเวลาห้าปีดังกล่าวแล้ว สนธิสัญญาจะคงมีผลบังคับกับบริบูรณ์ต่อจากกำหนดเวลาที่ว่านั้นไปจนครบหนึ่งปีนับแต่วันที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะได้แจ้งเจตนาเลิกสนธิสัญญาต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง.

แต่ทว่า เป็นที่เข้าใจกันโดยชัดเจนว่า การเลิกสนธิสัญญา^{นี้} ตามบทดังกล่าวแล้วนั้น จะไม่มีผลสิ้นสนธิสัญญา อนุสัญญา ข้อตกลงหรือความตกลงใด ๆ ที่ไต่ยกเลิกโดยสนธิสัญญา^{นี้}.

ข้อ ๒๑.

สนธิสัญญานี้จะได้รับสัตยาบัน และสัตยาบันทั้งสองฝ่ายจะได้แลกเปลี่ยนกัน ณ กรุงเทพมหานคร.
 เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้ายนี้ได้ลงนามและประทับตราไว้เป็น
 สำคัญ เมื่อวันที่ สิบสาม เดือนที่แปด พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่ สิบสาม
 พฤศจิกายน คริสตศักราช พันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

(ลงนามและประทับตรา) **หลวงประดิษฐมนูธรรม.**

(ลงนามและประทับตรา) **เอตวิน ล. เนวิลล์.**

(คำแปล)

โปรโตคอลสุดท้าย

ในขณะที่จะดำเนินการลงนามกันวันนี้ในสนธิสัญญาทางไมตรี พาณิชย์ และการเดินเรือระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหปาลีรัฐอเมริกา ผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำโปรโตคอลฉบับนี้ ซึ่งจะได้มีค่าอันสมบูรณ์เหมือนหนึ่งว่าได้เชกสัจต่อยาบันลงไว้ในตัวบทแห่งสนธิสัญญาซึ่งอ้างอิงถึง :

๑. เป็นที่เข้าใจกันว่า ในการตั้งปวงที่มีบทบัญญัติผลประติบัติแห่งชาติพื้นเมืองไว้ในสนธิสัญญานี้ มิให้คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายได้รับผลประติบัติจากอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นการอนุเคราะห์น้อยกว่าที่คนชาติแห่งประเทศอื่นใดได้รับ.

๒. เป็นที่เข้าใจกันว่า บทแห่งข้อ ๖ จะไม่ถือว่าเป็นการตัดทางที่อัครภาคีผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะตั้งอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการขายน้ำสุราที่นำเข้ามาต่างกับน้ำสุราซึ่งรัฐทำหรือออกใบอนุญาตให้ทำ.

๓. เป็นที่เข้าใจกันว่า บันดาบทที่บัญญัติผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งในสนธิสัญญานี้ไม่เป็นอันใช้แก่อาณาประโยชน์ใด ๆ ซึ่งสหปาลีรัฐอเมริกา อาณาเขตต์หรือดินแดนแห่งสหปาลีรัฐอเมริกาหรือขอบเขตต์คลองปานามาให้อยู่หรือจะได้ให้ต่อไปแก่กันแลกันหรือให้แก่สาธารณรัฐคิวบา หรืออาณาประโยชน์ใด ๆ ซึ่งสหปาลีรัฐอเมริกา อาณาเขตต์หรือดินแดนแห่งสหปาลีรัฐอเมริกาหรือขอบเขตต์คลองปานามาให้อยู่หรือจะได้ให้ต่อไปแก่กันแลกัน ไม่ว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในฐานะทางการเมืองแห่งอาณาเขตต์หรือดินแดนใด ๆ ของสหปาลีรัฐอเมริกาก็ตาม.

๔. เป็นที่เข้าใจกันว่า การใช้ค่าทดแทนตามยุคติธรรมซึ่งมีบทบัญญัติไว้ในข้อ ๑ วรรค ๓ นั้น จะได้กำหนดโดยวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้ โดยไม่กระทบต่อทางแก้ไข ถ้าหากมีตามกฎหมายระหว่างชาติ.

๕. เป็นที่เข้าใจกันว่า ผลประติบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งเกี่ยวกับการควบคุมอุปกรณ์การใช้เงินระหว่างชาติซึ่งมีบทบัญญัติไว้ในวรรคท้ายแห่งข้อ ๓ ของสนธิสัญญานี้ จะได้

ใช้โดยไม่มีเงื่อนไข และการควบคุมเช่นว่านี้ จะได้ดำเนินการโดยมิให้อัครภคินีผู้ทำสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งต้องเสียเปรียบในการสัมพันธ์แข่งขันระหว่างสิ่งของซึ่งมีกำเนิดในอาณาเขตต์ของภคินีฝ่ายนั้นกับสิ่งของอันคล้ายคลึงกันซึ่งมีกำเนิดในประเทศภายนอกและโดยมิให้กระทบกระเทือนต่อการใช้บทอื่นใดแห่งสนธิสัญญานี้.

๖. เป็นที่เข้าใจกันว่า ในการใช้บทแห่งข้อ ๗ ประเทศไทยสงวนสิทธิ ในเรื่องการบังคับนำร่อง ที่จะใช้บทแห่งอนุสัญญาและข้อบัญญัติว่าด้วยระบอบการระหว่างชาติในเรื่องเมืองท่าทะเล ซึ่งได้ลงนามกัน ณ เจนีวา เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๓.

๗. เป็นที่เข้าใจกันว่า ประเทศไทยสงวนการประมงแห่งชาติซึ่งให้คงเป็นไปตามกฎหมายแห่งชาติของตน.

เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้ายนี้ได้ลงนามและประทับตราไว้เป็นสำคัญ เมื่อวันที่สิบสาม เดือนที่แปด พุทธศักราชสองพันสี่ร้อยแปดสิบ ตรงกับวันที่สิบสาม พฤศจิกายน คริสตศักราชพันเก้าร้อยสามสิบเจ็ด.

(ลงนามและประทับตรา) หลวงประดิษฐมนูธรรม.

(ลงนามและประทับตรา) เอ็ดวิน ล. เนวิลล์.

TREATY OF FRIENDSHIP, COMMERCE AND NAVIGATION
BETWEEN
THAILAND AND THE UNITED STATES OF AMERICA.

The Kingdom Thailand and the United States of America, desirous of strengthening the bond of peace which happily prevails between them, by arrangements designed to promote friendly intercourse between their respective territories through provisions responsive to the spiritual, cultural, economic and commercial aspirations of the peoples thereof, have resolved to conclude a Treaty of Friendship, Commerce and Navigation and for that purpose have appointed as their Plenipotentiaries:

His Majesty the King of Thailand:

Luang Pradist Manudharm (Pridi Banomyong), Minister of Foreign Affairs;
and

The President of the United States of America:

Edwin L. Neville, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of
the United States of America;

Who, having communicated to each other their full powers found to be in due form, have agreed upon the following articles:

ARTICLE 1.

There shall be constant peace and perpetual friendship between the Kingdom of Thailand and the United States of America. The nationals of each of the High Contracting Parties shall be permitted to enter, travel and reside in the territories of the other, to carry on their commerce and manufacture, to trade in all kinds of merchandise of lawful commerce, to engage in religious, educational and charitable work, to own or lease and occupy houses, manufactories, warehouses and shops, to employ agents of their choice, to lease land for residential, commercial, industrial, religious and charitable purposes, and for use as cemeteries, and generally to do anything incident to or necessary for the enjoyment of any of the foregoing privileges upon the same terms as nationals of the State of residence, submitting themselves to the laws and regulations there established.

They shall not be compelled, under any pretext whatsoever, to pay any internal charges or taxes other or higher than those that are or may be paid by nationals of the State of residence.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall receive, in the territories of the other, the most constant protection and security for their persons and property, and shall enjoy in this respect the same rights and privileges as are or may be granted to nationals of the State of residence on their submitting themselves to the conditions imposed

upon nationals of the State of residence. They shall also enjoy in this respect that degree of protection and security that is required by international law. Their property shall not be taken without due process of law or without payment of just compensation.

They shall be exempt in the territories of the other from compulsory military service on land, on sea, or in the air, in the regular forces, or in the national guard, or in the militia; from all contributions in money or in kind, imposed in lieu of personal military service, and from all forced loans or military contributions. They shall not be subjected, in time of peace or in time of war, to military requisitions except as imposed upon nationals.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall enjoy in the territories of the other entire liberty of conscience, and, subject to the local laws, ordinances and regulations, shall enjoy the right of private and public exercise of their worship.

In all that relates to callings and professions, the nationals of each of the High Contracting Parties shall throughout the whole extent of the territories of the other on condition of reciprocity be placed in all respects on the same footing as the nationals of the most favored nation. Furthermore, upon compliance with the provisions of local law, the nationals, including corporations, partnerships and associations of each of the High Contracting Parties, shall, in the territory of the other High Contracting Party, have the right to acquire, possess and dispose of every kind of movable property on the same terms as the nationals, including corporations, partnerships and associations of such other Party.

In all that relates to the acquisition, possession and disposition of immovable property the nationals, including corporations, partnerships, associations and other legal entities of each High Contracting Party shall in the territory of the other High Contracting Party be subject exclusively to the applicable laws of the *situs* of such immovable property. The applicable laws of the *situs* of immovable property as herein used shall in reference to the nationals of Thailand be understood and construed to mean the laws applicable to immovable property of the state, territory or possession of the United States of America in which such immovable property is situate; and nothing herein shall be construed to change, affect or abrogate the laws applicable to immovable property of any state, territory or possession of the United States of America.

It is expressly agreed that nationals of the United States of America, including corporations, partnerships and associations, who are legal residents of or are organized under the laws of any state, territory or possession of the United States of America which accords to nationals of Thailand the right to acquire, possess and dispose of immovable

property, shall, in return, be accorded all the rights respecting immovable property in Thailand which are or may hereafter be accorded to the nationals, including corporations, partnerships or associations of any other country, upon the principle of non-discriminatory treatment.

The nationals, including corporations and associations, of either High Contracting Party shall enjoy in the territories of the other Party, upon compliance with the conditions there imposed, most-favored-nation treatment in respect of the exploration for and exploitation of mineral resources; provided that neither Party shall be required to grant rights and privileges in respect of the mining of coal, phosphate, oil, oil shale, gas and sodium on the public domain, or in respect of the ownership of stock in domestic corporations engaged in such operations, greater than its nationals, corporations and associations receive from the other Party. It is understood, however, that neither High Contracting Party shall be required by anything in this paragraph to grant any application for any such right or privilege if at the time such application is presented the granting of all similar applications shall have been suspended or discontinued.

ARTICLE 2.

The dwellings, warehouses, manufactories, shops and other places of business and all other property of the nationals of each of the High Contracting Parties in the territories of the other, and all premises appertaining thereto used for any purposes set forth in Article 1 shall be respected. It shall not be allowable to proceed to make a domiciliary visit to, or a search of, any such buildings and premises, or to examine or inspect books, papers, or accounts, except under the conditions and in conformity with the forms prescribed by the laws, ordinances and regulations for nationals of the State of residence.

ARTICLE 3.

The nationals of each of the High Contracting Parties, equally with those of the most favored nation, shall have liberty freely to come with their ships and cargoes to all places, ports and rivers in the territories of the other which are or may be opened to foreign commerce and navigation, subject always to the laws of the country to which they thus come.

Neither High Contracting Party shall establish or maintain prohibitions or restrictions on imports from or exports to the territories of the other Party which are not applied to the import and export of any like article originating in or destined for any other country. Any withdrawal of an import or export prohibition or restriction which is granted even temporarily by one of the High Contracting Parties in favor of any article originating in or destined for a third country shall be applied immediately and unconditionally to the like article originating in or destined for the territories of the other Party.

Nothing in this Treaty shall be construed to restrict the right of either High Contracting Party to impose, on such terms as it may see fit, measures prohibiting or restricting the exportation or importation of gold or silver, or measures for the prohibition or the control of the export, or sale for export, of arms, ammunition or implements of war, and, in exceptional circumstances, all other military supplies.

Nothing in this Treaty shall be construed to restrict the right of either High Contracting Party to impose, on such terms as it may see fit, subject to the principle of non-discriminatory treatment:

(1) Prohibitions, restrictions or regulations for the enforcement of police or revenue laws, including laws prohibiting or restricting the importation, exportation, or sale of alcohol or alcoholic beverages or of opium, the coca leaf, their derivatives, and other narcotic drugs, as well as other laws imposed upon articles the internal production, consumption, sale or transport of which is or may be forbidden or restricted by the national law;

(2) Prohibitions or restrictions necessary for the protection of national or public security or health, or for the protection of animal or plant life against disease, harmful pests or extinction;

(3) Prohibitions or restrictions upon articles which, as regards production or trade, are or may hereafter be subject within the country to a monopoly exercised by or under the control of the State;

(4) Prohibitions or restrictions relating to prison-made goods, or imposed on moral or humanitarian grounds.

If either High Contracting Party establishes or maintains import or customs quotas or other quantitative restriction on the importation of any article in which the other High Contracting Party has an interest, or regulates the importation of any such article by means of licenses or permits, the High Contracting Party taking such action shall, upon request, inform the other High Contracting Party of the total quantity of any such article permitted to be imported and shall allot to the other High Contracting Party a share of the total permissible imports of such article equivalent to the proportion of the total importation of such article which the other High Contracting Party supplied during a previous representative period, unless it is mutually agreed to dispense with such allotment.

If either High Contracting Party establishes or maintains directly or indirectly any form of control of the means of international payment it shall in this respect apply to the other High Contracting Party the most-favored-nation treatment.

ARTICLE 4.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have free access to the Courts of Justice of the other in pursuit and defense of their rights; they shall be at liberty, equally with nationals of the State of residence and with the nationals of the most favored nation, to choose and employ lawyers, advocates and representatives to pursue and defend their rights before such Courts.

There shall be imposed upon the nationals of either of the High Contracting Parties no conditions or requirements in connection with such access to the Courts of Justice of the other which do not apply to nationals of the State of residence or to the nationals of the most favored nation.

ARTICLE 5.

Limited liability and other corporations and associations, whether or not for pecuniary profit, which have been or may hereafter be organized in accordance with and under the laws, National, State or Provincial, of either High Contracting Party and which maintain central offices within the territories thereof, shall have their juridical status recognized by the other High Contracting Party provided that they pursue no aims within its territories contrary to its laws. They shall enjoy free access to the Courts of Justice, on conforming to the laws regulating the matter, as well for the prosecution as for the defense of rights in all the degrees of jurisdiction established by law.

The right of corporations and associations of either High Contracting Party which have been so recognized by the other to establish themselves in the territories of the other Party or to establish branch offices and fulfil their functions therein shall depend upon and be governed solely by the consent of such Party as expressed in its National, State or Provincial laws.

ARTICLE 6.

The nationals and goods, products, wares and merchandise of each High Contracting Party within the territories of the other shall receive the same treatment as nationals and goods, products, wares and merchandise of the country with regard to internal taxes, transit duties, charges in respect to warehousing and other facilities and the amount of drawbacks.

ARTICLE 7.

No duties of tonnage, harbor, pilotage, lighthouse, quarantine or other similar or corresponding duties or charges of whatever nature or of whatever denomination levied in the name or for the profit of the Government, public functionaries, private individuals, corporations or establishments of any kind shall be imposed in the ports of the territories or territorial waters of either country upon the vessels of the other country, which shall

not equally and under the same conditions be imposed in the like cases on national vessels. Such equality of treatment shall apply reciprocally to the respective vessels, from whatever port or place they may arrive and whatever may be their place of destination. In no case shall the treatment accorded to the vessels and cargoes of one of the Parties be less favorable than that accorded to the vessels and cargoes of any third State.

ARTICLE 8.

Each of the High Contracting Parties binds itself, in all that pertains to the amount and collection of duties and other charges on or in connection with importation or exportation, and with respect to all rules and formalities in connection with importation and exportation, and with respect to all laws or regulations affecting the sale, taxation, or use of imported goods within the country, to grant to the nationals, vessels or goods of the other the advantage of every favor, privilege or immunity which it accords or may hereafter accord to the nationals, vessels or goods of any other State, regardless of whether such other State shall have been accorded such treatment gratuitously or in return for reciprocal compensatory treatment.

It is understood that the Customs tariffs applicable to articles, the produce or manufacture of either of the High Contracting Parties imported into the territories of the other, shall be regulated by the laws of the country of importation.

ARTICLE 9.

The nationals of each of the High Contracting Parties shall have in the territories of the other the same rights as nationals of that High Contracting Party in regard to patents for inventions, trade-marks, trade-names, designs and copyright in literary and artistic works, upon fulfilment of the formalities prescribed by law.

ARTICLE 10.

Merchant vessels and other privately owned vessels under the flag of either of the High Contracting Parties shall be permitted to discharge portions of cargoes at any port open to foreign commerce in the territories of the other High Contracting Party, and to proceed with the remaining portions of such cargoes to any other ports of the same territories open to foreign commerce, without paying other or higher tonnage dues or port charges in such cases than would be paid by national vessels in like circumstances, and they shall be permitted to load in like manner at different ports in the same voyage outward, provided, however, that the coasting trade of the High Contracting Parties is exempt from the provisions of this Article and from the other provisions of this Treaty, and is to be regulated according to the laws of each High Contracting Party in relation

thereto. It is agreed, however, that nationals and vessels of either High Contracting Party shall within the territories of the other Party enjoy with respect to the coasting trade most-favored-nation treatment.

ARTICLE 11.

In all that concerns the entering, clearing, stationing, loading and unloading of vessels in the ports, basins, docks, road-steads, harbors, or rivers of the two countries, no privilege shall be granted to vessels of a third Power which shall not equally be granted to vessels of the other country, the intention of the High Contracting Parties being that in these respects the vessels of each shall receive the treatment accorded to vessels of the most favored nation.

ARTICLE 12.

Any ship of war or merchant vessel of either of the High Contracting Parties which may be compelled by stress of weather, or by reason of any other distress, to take shelter in a port or place of the other shall be at liberty to refit therein, to procure all necessary supplies, and to put to sea again, without paying any dues other than such as would be payable by national vessels in like circumstances. In case, however, the master of a merchant vessel should be under the necessity of disposing of a part of his cargo in order to defray expenses, he shall be bound to conform to the regulations and tariffs of the place to which he may have come.

If any ship of war or merchant vessel of one of the High Contracting Parties should run aground or be wrecked upon the coasts of the other, the local authorities shall give prompt notice of the occurrence to the nearest Consular Officer of the other Party.

Such stranded or wrecked ship or vessel and all parts thereof, and all equipment and appurtenances belonging thereto, and all goods and merchandise saved therefrom, including those which may have been cast into the sea, or the proceeds thereof, if sold, as well as all papers found on board such stranded or wrecked ship or vessel, shall be given up to the owners or their agents, when claimed by them.

If such owners or agents are not on the spot, the aforesaid property or proceeds from the sale thereof and the papers found on board the vessel shall be delivered to the proper Consular Officer of the High Contracting Party whose vessel is wrecked or stranded, provided that such Consular Officer shall make claim within the period fixed by the laws, ordinances and regulations of the country in which the wreck or stranding has occurred; and such Consular Officer, owners or agents shall pay only the expenses incurred in the preservation of the property, together with the salvage or other expenses which would have been payable in the case of a wreck or stranding of a national vessel.

The goods and merchandise saved from the wreck or stranding shall be exempt from all duties of the customs unless cleared for consumption, in which case they shall pay ordinary duties.

In the case of a ship or vessel belonging to the nationals of one of the High Contracting Parties being driven in by stress of weather or by reason of any other distress, run aground or wrecked in the territories of the other, the proper Consular Officer of the High Contracting Party to which the vessel belongs, shall, if the owners or their agents are not present, or are present but request it, be permitted to interpose in order to afford appropriate assistance to the nationals of his State.

ARTICLE 13.

The vessels of war of each of the High Contracting Parties may enter, remain and make repairs in those ports and places of the other to which the vessels of war of any other nation are accorded access; and they shall submit to the same regulations and enjoy the same honors, advantages, privileges and exemptions as are now, or may hereafter be conceded to the vessels of war of any other nation.

ARTICLE 14.

Each of the High Contracting Parties may appoint Consuls-General, Consuls, Vice-Consuls and other Consular Officers or Agents to reside in the towns and ports of the territories of the other where similar officers of any other Power are permitted to reside.

Such Consular Officers and Agents, however, shall not enter upon their functions until they shall have been approved and admitted by the Government to which they are sent.

They shall be entitled on condition of reciprocity to exercise all the powers and enjoy all the honors, privileges, exemptions and immunities of every kind which are, or may be, accorded to Consular Officers of the most favored nation.

The Government of each High Contracting Party shall have the right to acquire and own land and buildings required for diplomatic or consular premises in the territories of the other High Contracting Party and also to erect buildings in such territories for the purposes stated, subject to local building regulations.

Lands and buildings situated in the territories of either High Contracting Party of which the other High Contracting Party is the rightful owner and which are used exclusively for governmental purposes by that owner shall be exempt from taxation of every kind, National, State, Provincial and Municipal, other than assessments levied for services or local public improvements by which the premises are benefited.

ARTICLE 15.

In case of the death of a national of either High Contracting Party in the territory of the other without having in the locality of his decease any known heirs or testamentary executors by him appointed, the competent local authorities shall at once inform the nearest Consular Officer of the State of which the deceased was a national of the fact of his death, in order that necessary information may be forwarded to the parties interested.

In case of the death of a national of either of the High Contracting Parties without will or testament, in the territory of the other High Contracting Party, the Consular Officer of the State of which the deceased was a national and within whose district the deceased made his home at the time of death, shall, so far as the laws of the country permit and pending the appointment of an administrator and until letters of administration have been granted, be deemed qualified to take charge of the property left by the decedent for the preservation and protection of the same. Such Consular Officer shall have the right to be appointed as administrator within the discretion of a tribunal or other agency controlling the administration of estates provided the laws of the place where the estate is administered so permit.

In case of the death of a national of either of the High Contracting Parties without will or testament and without any known heirs resident in the country of his decease, the Consular Officer of the country of which the deceased was a national shall be appointed administrator of the estate of the deceased, provided the regulations of his own Government permit such appointment and provided such appointment is not in conflict with local law and the tribunal having jurisdiction has no special reasons for appointing someone else.

Whenever a Consular Officer accepts the office of administrator of the estate of a deceased countryman, he subjects himself as such to the jurisdiction of the tribunal or other agency making the appointment for all necessary purposes to the same extent as a national of the country where he was appointed.

ARTICLE 16.

It is understood by the High Contracting Parties that the stipulations contained in this Treaty do not in any way affect, supersede, or modify any of the laws, ordinances and regulations with regard to naturalization, immigration, police and public security which are in force or which may be enacted in either of the two countries.

ARTICLE 17.

The provisions of the present Treaty as regards the most-favored-nation treatment do not apply to:

1) Favors now granted or which may hereafter be granted to an adjoining State to facilitate frontier traffic;

2) Favors now granted or which may hereafter be granted to a third State in virtue of a Customs Union;

3) Favors now contractually granted or which may hereafter be contractually granted to a third State for the avoidance of double taxation or the mutual protection of revenue;

4) Favors now granted or which may hereafter be granted to an adjoining State with regard to navigation on or use of boundary waterways not navigable from the sea.

ARTICLE 18.

The present Treaty shall, from the date of its entry into force, be substituted for the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between Thailand and the United States of America signed at Washington on the 16th December 1920, and from this date the said Treaty of 1920 and all arrangements and agreements subsidiary thereto concluded or existing between the High Contracting Parties shall cease to be binding.

ARTICLE 19.

Subject to any limitation or exception hereinabove set forth, or hereafter to be agreed upon, the territories of the High Contracting Parties to which the provisions of this Treaty extend shall be understood to include all areas of land and water over which the Parties, respectively, exercise dominion as sovereign thereof, except the Panama Canal Zone.

ARTICLE 20.

The present Treaty shall enter into force in all of its provisions on the day of the exchange of ratifications and shall continue in force for the term of five years from that day.

If within one year before the expiration of five years from the day on which the present Treaty shall enter into force, neither High Contracting Party notifies to the other Party an intention of terminating the Treaty upon the expiration of the aforesaid period of five years, the Treaty shall remain in full force and effect after the aforesaid period and until one year from the day on which either of the High Contracting Parties shall have notified to the other Party an intention of terminating it.

It is clearly understood, however, that termination of the present Treaty as above provided for shall not have the effect of reviving any of the Treaties, Conventions, Arrangements, or Agreements abrogated by the present Treaty.

ARTICLE 21.

This Treaty shall be ratified, and the ratifications thereof shall be exchanged at Bangkok.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have hereunto signed their names and affixed their seals, this thirteenth day of the eighth month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the thirteenth day of November in the nineteen hundred and thirty-seventh year of the Christian Era.

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

(L.S.) **Edwin L. Neville.**

FINAL PROTOCOL

At the moment of proceeding this day to the signature of the Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the Kingdom of Thailand and the United States of America, the two Plenipotentiaries have adopted the present Protocol which will have the same validity as if the ratification thereof were inserted in the text of the Treaty to which it refers:

1. It is understood that in all matters for which national treatment is provided in this Treaty, the nationals of each of the High Contracting Parties shall not be treated by the other less favorably than the nationals of any other country.

2. It is understood that the provisions of Article 6 shall not be deemed to preclude either of the High Contracting Parties from charging differing rates of license fees for the sale of imported spirituous liquors and of spirituous liquors manufactured by or under license from the State.

3. It is understood that the provisions prescribing most-favored-nation treatment in this Treaty do not apply to any advantages now accorded or which may hereafter be accorded by the United States of America, its territories or possessions or the Panama Canal Zone to one another or to the Republic of Cuba, or to any advantages now or hereafter accorded by the United States of America, its territories or possessions or the Panama Canal Zone to one another, irrespective of any change in the political status of any of the territories or possessions of the United States of America.

4. It is understood that the payment of just compensation provided for in Article 1, paragraph 3, shall be determined by due process of law, without prejudice to redress, if any, according to international law.

5. It is understood that the most-favored-nation treatment in respect of the control of the means of international payment provided for in the last paragraph of Article 3 of this Treaty shall be applied unconditionally, and that such control shall be administered so as not to influence to the disadvantage of the other High Contracting Party the competitive relationships between articles originating in the territories of such Party and similar articles originating in third countries and so as not to impair the operation of any other provisions of this Treaty.

6. It is understood that in the application of the provisions of Article 7 Thailand reserves the right to apply, in the matter of compulsory pilotage, the provisions of the Convention and Statute on the International Regime of Maritime Ports, signed at Geneva, December 9, 1923.

7. It is understood that Thailand reserves her national fisheries, which shall continue to be regulated by her national laws.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have hereunto signed their names and affixed their seals, this thirteenth day of the eighth month in the two thousand four hundred and eightieth year of the Buddhist Era, corresponding to the thirteenth day of November in the nineteen hundred and thirty-seventh year of the Christian Era.

(L.S.) **Luang Pradist Manudharm.**

(L.S.) **Edwin L. Neville.**